

ZOMERSTORMEN RAZEN DOOR HET NATUURLANDSCHAP

Geen extra geld in budget 2008 voor aankopen

Moeizaam afbakeningsproces natuur

Maar ook veel inzet en betrokkenheid vanwege de bevolking en de vrijwilligersteams

De kroniek van de zomer 2007

De Walk for Nature, pleitbezorger van een landschapsinvesteringsplan 'Mooi Hageland'

Twee Walks for Nature bereikten rechtstreeks resp. 1500 en 2000 mensen met het concept: *'natuur en landschap als kans voor een streek'*. Het biodiversiteit charter werd gelanceerd. Inderdaad, de Walk van Holsbeek was een laaiend succes (zie www.walkfornature.be en verder in dit tijdschrift voor een beeldverslag). Naast Zoutleeuw en Geetbets ondertekende ook Herent het charter. De gemeenten Bierbeek, Lubbeek, Holsbeek en Rotselaar namen het in ontvangst. Afdeling Leuven plant de ondertekening (zie www.countdown2010.be). Dit zijn opstekers die aantonen dat de inzet van mensen voor de versterking van natuur en landschap in hun omgeving gewaardeerd wordt. Bij projecten zoals de Hagelandse vallei wordt het meest tastbare bewijs geleverd hoe mensen het verschil maken. Begonnen met een klein perceeltje van nog geen ha groot, nu iets meer dan 20 jaar geleden en verder gegroeid tot een robuuste groene ruggengraat van 100 ha met versterkte biodiversiteit en vol van Rode lijstsoorten. Duurzame natuur dankzij een effectieve en efficiënte aanpak. Deze gebieden zijn er omdat mensen samen werken vanuit betrokkenheid. Dit natuurgebied is immers uitgebouwd en ontwikkeld door een vrijwilligersploeg die zich engageert voor de toekomst van de streek.

Op de Walk in Holsbeek waren we bijzonder getroffen door de tussenkomsten van de personaliteiten, en niet in het minst door die van gouverneur Lode De Witte. Natuur en landschap als kans voor een streek werd concreet zichtbaar en kreeg plots een gezicht. Onmiskenbaar: Natuurpunt Oost-Brabant staat als Regionale Vereniging voor Natuur en Landschap terug op de agenda en is met een hoog moreel gezag en veel verwachtingen de gangmaker voor biodiversiteit en landschapsversterking in het Hageland en Oost-Brabant. Intussen is voor april 2008 een nieuwe Walk toegezegd in Herent rond de Molenbeek en het Kastanjebos, het team van Diest en Dassenaarde heeft zich kandidaat gesteld voor een tweede walk in 2008, en ook 2009 is al geboekt... Goede wijn behoeft geen krans. Deze manifestatie is de pleitbezorger van een heus landschapsinvesteringsplan 'Mooi Hageland' en van een fikse aanpak tegen de landschapsverrommeling. Recent onderzoek leert dat investeringen in het landschap ook economisch en maatschappelijk renderen. Investeren in landschap maakt mensen gelukkig en brengt op (zie studie op www.walkfornature.be).

Stop aan uitholling van het ruimtelijk beleid, ja aan de versterking van natuur en biodiversiteit

Tien dagen na de Walk in Holsbeek was er een hoogfeest in Brussel naar aanleiding van het afscheid van prof. dr. Eckhart Kuijken als directeur van het Instituut voor Natuur en Bos wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Meer dan 40 jaar kwam hij op voor meer natuur in Vlaanderen, heeft hij steeds de nek durven uitsteken, durven oproeien tegen de stroom, de waarheid gezegd als het om de toestand van de natuur ging. En dat deed Eckhart Kuijken ook nu bij deze gelegenheid. Groot feest en gelukwensen van ministers en ambtenaren-generaal. Maar in het afscheidsinterview van Kuijken klonk een krachtige oproep om resoluut te kiezen voor versterking van natuur door de uitbouw van een netwerk aan beheerde gebieden, voor het opzietten van alle twijfels bij de huidige beleidsverantwoordelijken en te durven investeren in een nieuw, minder vrijblijvend kader voor bescherming van natuur en landschap in het agrarisch cultuurlandschap. Op de receptie achteraf werden we naar aanleiding van het editoriaal in de beide vorige nummers van dit tijdschrift door verschillende plichtsbewuste ambtenaren en insiders aangeklampt die het hadden over de verschrompeling en de teruggang van de ruimtelijke ordening en het (te grote) zwijgen van de natuurbeweging (omschreven als 'La grande Muette'). Over het zonder meer prijsgeven van het open ruimtebeleid door het uithollen van de stedenbouwkundige voorschriften, over de noodzaak dat natuur en landbouw elkaar zouden vinden om een tegengewicht te bieden aan het verder dichtslempen van wat nog rest aan open ruimte, een tegengewicht tegen de verrommeling van het landschap. Een dubbel gevoel. Een groot feest en veel dankbaarheid maar tegelijkertijd bij vele insiders frustratie omdat ze tegen een muur botsen, niet in het minst bij de uitbouw van de natuurlijke structuur. Wind mee maar stroom tegen. Veel interesse, grote betrokkenheid van de bevolking maar de beleidsvoerders en bewindslieden vertalen dit niet in versterking van natuur en landschap. Dit kwam nog pijnlijker tot uiting in de laatste persconferentie eind juni die Eckhart Kuijken als directeur meemaakte en waar het INBO het boek over Europese beschermde natuur in Vlaanderen voorstelde. Daar werd nog eens duidelijk dat Vlaanderen met het huidige beleid niet kan voldoen aan de Europese instandhoudingsverplichtingen voor de Europees belangrijke gebieden en voor de door Europa als belangrijk aangeduide soorten. Tandengeknars alom.

Wie de waarheid spreekt wordt vermoord. We doen er goed aan deze kritische analyse eens door te nemen en niet te laten wegspoelen door beleidsconforme public-relationspraat geformuleerd door goedbetaalde publiciteitsbureaus die het beleid moeten verkopen. Onze rol als natuurbeweging is heel duidelijk: de vinger aan de pols houden, zulke ballonnen doorprikken en opkomen voor een nieuw en krachtig natuurbeleid. Kortom de ecologische gist en het ecologisch geweten te zijn, het zout dat zijn kracht houdt. De nieuwe Vlaamse Minister voor Leefmilieu Hilde Crevits weet waar het op staat en dat we meer dan een beleidsintensivering verwachten. Ze mag ook weten dat ze op ons kan rekenen om een versterkt natuurbeleid mee te dragen, of omgekeerd dat bij slabbakkend beleid we zonder omwegen zullen mobiliseren. Dat is de rol van de natuurbeweging.

Koken kost geld: de middelen voor aankoop door terreinbeherende verenigingen moeten terug naar omhoog

In het goedgekeurd milieubeleidsplan is uitdrukkelijk de bindende doelstelling opgenomen dat jaarlijks de middelen voor de aankoop van 1000 ha door erkende terreinbeherende verenigingen zouden voorzien worden. Sinds het aantreden van de huidige Vlaamse regering was de begrotingspost hiervoor met 1 miljoen euro verminderd en gereduceerd tot 8 miljoen euro per jaar. Met een eigen inbreng van 20% of 2 miljoen euro betekent dit een budget van 10 miljoen euro waarmee onmogelijk – zelfs al kopen de erkende terreinbeherende verenigingen gemiddeld 6000 euro per ha goedkoper aan dan de overheid – de in het plan vooropgestelde 1000 ha kunnen gerealiseerd worden. Onze ontsteltenis en teleurstelling was dan ook groot toen medio juni bij de begrotingsbesprekingen, ondanks de budgettaire ruimte binnen de Vlaamse begroting, elke verhoging van dit aankoopbudget voor 2008 afgewezen werd. Terwijl iedereen die voeling heeft met natuur, landschap en biodiversiteit weet dat verdere aankoop van beheerbehoeftige natuurgebieden effectief en duurzaam is en buiten biodiversiteit ook leefbaarheid en andere ecosystemendiensten levert. Ook hier zijn er recente cijfers beschikbaar dat investeren in natuur rendabel is en meerwaarde oplevert (link op www.countdown2010.be). Punt is nu de nieuwe minister Hilde Crevits, die zich in haar eerste interviews erop beriep lid van Natuurpunt te zijn, te overtuigen dat het budget terug opgetrokken wordt en dat er resoluut voor een echt natuur- en biodiversiteitsbeleid gekozen wordt. Als ze voor natuurbehoud staat, moet dit niet moeilijk zijn... en als het nodig is, willen we haar er onophoudelijk en in alle toonaarden tot het einde van de legislatuur aan herinneren.

Natuurpunt Oost-Brabant blijft vechten voor de natuurlijke structuur van het Hageland

Onze medewerker Luc Vervoort had zijn gezinsvakantie begin juli gepland. Maar plots stond de goedkeuring van de 'Afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur Hageland' op de agenda van de Vlaamse regering. Verlof uitgesteld, net zoals bij enkele andere vrijwilligers. Om tot die afbakening te komen werkte de overheid al een paar jaar met overlegvergaderingen van actoren en gemeenten aan een plan voor de herbevestiging van

agrarische gebieden en het aangeven van gebieden die in aanmerking komen als natuurgebied of natuurverwevingsgebied. Hier wordt dus de toekomst van duurzame natuur bepaald. En wat blijkt? Dat plots, net voor de goedkeuring in de Vlaamse regering, alles terug in vraag wordt gesteld. Dat structurerende valleien zoals die van de benedenloop van de Velpe en de Gete als natuur en natuurverwevingsgegeven in vraag worden gesteld. Dat versterking van de versnipperde bosjes in het Hageland tot iets robuustere complexen, zelfs op vrijwillige basis, op het hoogste politieke niveau zeer moeilijk ligt en tot op perceelsniveau voor onmogelijk wordt verklaard. Met veel energie en hopelijk overtuigingskracht heeft een hele ploeg van Natuurpunt Oost-Brabant de laatste maand gewerkt om mensen en beslissingsmakers te overtuigen dat natuur en landschap een kans zijn voor een streek en dat dit ook in deze plannen moet vertaald worden. Gelukkig hebben we ook bondgenoten, en zijn mensen wezens die niet alleen elkaar gesofisticeerd de duivel kunnen aandoen maar die ook kunnen praten en argumenten ontwikkelen. En argumenten hadden we. Zonder gelukkig te zijn, hopen we toch door ons intensief teamwerk van de laatste maand een resultaat bekomen te hebben dat bijlange na niet ideaal is, maar wel op schillende plaatsen kansen en mogelijkheden inhoudt voor natuurversterking. We kijken met belangstelling uit naar het plan dat de Vlaamse regering op 20 juli vastgesteld heeft. We weten nu al dat door de inzet van onze Oost-Brabantse natuurbeweging het landschap er morgen beter zal uitzien. Stel je voor wat er zou overblijven van onze natuur indien Natuurpunt Oost-Brabant zich de zaak niet zou aantrekken!

Als op hetzelfde ogenblik Life Earth plaatsvindt en een onderzoek verschijnt dat de generatie onder de 25 jaar meer dan alle andere generaties geeft om natuur en gezondheid, dan hopen we dat dit morgen doorwerkt in het beleid van onze gemeenten, provincies en de Vlaamse regering. Goed bestuur is ook zorgen voor duurzame natuur.

Intussen zijn er op tientallen plaatsen elk weekend vrijwilligersteams bezig met de zomerbeheerswerken in onze natuurgebieden. Men moet het maar doen. Dank!

*Hugo Abts
voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant
Regionale Vereniging voor Natuur en Landschap*